

P r i k a z i i o s v r t i

Pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike

Već se neko vrijeme osjećala potreba za pastoralnim forumom na nacionalnoj razini na kojemu bi osobito svećenici, ali i drugi pastoralni djelatnici međusobno razmjenjivali svoja iskustva, raspravljali o pastoralnom radu, problemima i izazovima s kojima se susreću te tražili prikladne načine i putove u navještaju evanđelja i prenošenju vjere sukladno današnjim zahtjevima vremena. Tu je zadaću некоč barem djelomično u skućenim uvjetima crkvenog djelovanja ispunjavao Teološko-pastoralni tjedan u organizaciji Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. Danas, u promijenjenim društvenim okolnostima, potrebni su zacijelo novi oblici susreta i promišljanja pastoralne prakse. U Austriji se već godinama početkom mjeseca siječnja održava nacionalni skup pastoralnih djelatnika (tzv. *Pastoraltagung*) kao mjesto cjeloživotnog učenja na području pastoralaca. U Italiji začudo ne postoji takav način suradnje pastoralaca na nadregionalnoj razini. Njemački pastoralni teolozi često održavaju svoje konferencije, a na razini govornog područja naizmjenično organiziraju godišnje simpozije i kongrese. Profesori pastoralne teologije na hrvatskim teološkim učilištima aktivno su uključeni u strukovne udruge i promišljanja svojih kolega iz inozemstva, a i sami održavaju povremene susrete. Njihove analize, inicijative i ideje, međutim, očito nemaju dovoljnog odjeka među svećenicima u crkvenoj praksi.

Potaknuta razmišljanjem kako unaprijediti prenošenje evanđeoske poruke, Hrvatska je biskupska konferencija odlučila da za svećenike na svome području organizira Pastoralno-katehetski kolokvij kao dvodnevni stručni skup s naglascima na katehetskim i pastoralnim pitanjima koja su usko povezana te je i u samoj organizaciji pobliže angažirano Vijeće HBK-a za kler i Vijeće HBK-a za katehezu. Prvi takav susret upriličen je u ožujku 2011. u Zagrebu bez okvirne teme, dok je drugi održan u istom vremenu iduće godine i raspravljao o pitanjima vezanim uz naslov "Sakrament potvrde i odgovornost vjernika za život crkvene zajednice". Prošle godine kolokvij nije bio priređen kao oni prethodni nego su organizatori odlučili umjesto toga pozvati zainteresirane da sudjeluju na proslavi beatifikacije istarskog svećenika i mučenika iz komunističkog vremena Miroslava Bulešića (Pula, 28. rujna 2013.). Ovogodišnji, Treći pastoralno-katehetski

kolokvij pod naslovom "Od potvrde vjere prema inicijaciji u župnu zajednicu" (24-25. veljače 2014.) tematski je nastavio promišljanje katehizacije mladih u razdoblju nakon sakramenta potvrde. Vrijeme održavanja tog skupa čini se prikladnijim od dosadašnjih termina, a u programskom i organizacijskom pogledu kolokvij se profilira s nekoliko stalnih nosivih točaka: poticajna predavanja, rasprave u plenumu, okrugli stol, rad u skupinama s izvješćima te zaključne misli organizatora.

Budući da se tema ovaj put posebno odnosila na rad s mladima poslije sakramenta potvrde, u organizaciju se uključio Odbor HBK-a za mlade, što se pokazalo vrlo korisnim i inovativnim. Domaćin susreta bio je Pastoralni institut u Zagrebu, gdje se okupilo oko 160 svećenika, među kojima su bili brojni dekan i voditelji pastoralnih i katehetskih ureda iz pojedinih (nad)biskupija. Tri su predavanja u okviru programa imala zadaću da kratko dadnu pregled problematike određenog područja rada s mladima, potaknu na raspravu, produbljenu, razrade misli i razmjenu iskustava. U prvom izlaganju, pod naslovom "Identitet mladih u Republici Hrvatskoj", doc. dr. Božo Skoko (Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu) predstavio je rezultate nedavno provedena istraživanja o toj temi, što ga je provela skupina autora s Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu i njemačka zaklada Friedrich Ebert Stiftung (rezultati su objavljeni u knjizi *Mladi u vremenu krize*, 2013.). Riječ je o predodžbama i načinima kako mladi (u dobi od 14 do 28 godina, što je gotovo 800 tisuća hrvatske populacije) shvaćaju svoj identitet, koje su im želje i kakva su im očekivanja. Skoko iz istraživanja iščitava tmurnu sliku sadašnje ekonomske krize u Hrvatskoj, kojoj se ne vidi kraja i za koju odgovorni nemaju strategiju prevladavanja. Ona osobito pogađa mlade, njihovu budućnost, karijeru, zapošljavanje i samoostvarivanje jer socijalno-ekonomski položaj utječe na sve ostale vidove života. Poražavajuće i vrlo zabrinjavajuće djeluju podatci da 20 posto mladih živi na rubu siromaštva, da se granica ulaska u brak pomiče prema gore pa će biti manje djece iz takvih brakova, da je posljednjih godina oko sto tisuća građana mlađe dobi napustilo Hrvatsku, a svaki treći radi za poduzeća iz neke druge države. Čini se da su mladi više nego prije izloženi medijima, prepuštaju se trendovima, razvijaju rizične obrasce ponašanja, nezainteresirani su za politički i društveni angažman te gube povjerenje u sve institucije pa i u Crkvu. U završnoj točki predavač je iznio neke preporuke što bi Crkva u takvoj situaciji između ostalog trebala pružiti mladima: smisao, nadu i perspektivu, biti im oslonac i potpora, pomagati u njihovim duhovnim i društvenim potrebama, unijeti sadržaje u njihovo slobodno vrijeme, Krista predstaviti modernim a Crkvu aktualnom, učiti ih da "plivaju uzvodno".

U nastavku je prof. dr. Milan Šimunović (Teologija u Rijeci) referirao o temi "Nova evangelizacij u kontekstu pastoralnog sakramenta

potvrde". Analizirajući sadašnje duhovno stanje u kojemu često vlada zbunjenost, praznina srca i padanje u zamjenske oblike religioznosti, Šimunović zaključuje da je potrebna promjena paradigme u katehetskom radu jer u procesu sveprisutne sekularizacije vjera nije više samo po sebi razumljiva činjenica niti se lako može buditi i drugima prenositi. Zatim se osvrnuo na tzv. evanđeosko razlučivanje današnje pastoralne situacije te na neke važne značajke nove vizije Crkve kako nam je ocrtao papa Franjo u svojoj apostolskoj pobudnici *Radost evanđelja*. Iz toga je iščitao pojedine naglaske i usmjerenja u nastojanju kako otkriti aktualne znakove vremena i prema njima se pravilno postaviti (nova evanđeoska svježina, uključivanje mladih u razne postojeće župne aktivnosti, poticanje iskustva vjere i oblikovanje zrelih kršćanskih stavova, čišćenje slike o Bogu). Predavač s jedne strane zaključuje da rast i sazrijevanje mladih u vjeri nisu mogući bez njihova snažnijeg i svestranijeg uključivanja u župne zajednice. S druge strane, da bi naše župne zajednice mogle ispuniti svoju zadaću u novoj evangelizaciji na tragu poticaja pape Franje, nužna je njihova preobrazba i obnova, što bi iznjedrilo i nove inicijative u pastoralnom radu.

Treće predavanje na početku drugoga dana održao je prof. dr. Nediljko A. Ančić (Katolički bogoslovni fakultet u Splitu) o temi "Mistagoški aspekti rada nakon sakramenta potvrde". Predavač je nastavio razvijati i produbljivati problematiku iz prethodnog izlaganja. U prvoj točki kratko je ocrtao glavne značajke današnjega društvenog i crkvenog konteksta u kojemu vjernici žive. Na temelju raščlambe aktualnoga društveno-eklezijalnog trenutka zaključuje koliko je važno ostvariti pretpostavke za novu etapu evangelizacije, na što je pozvao Papa u spomenutom dokumentu. Za to je ponajprije neophodno uspostaviti prikladne pastoralne strukture, koje zahtijevaju sveobuhvatnu preobrazbu crkvenih zajednica. Rad na tome između ostalog uključuje uvođenje novih pastoralnih služba i različitih tijela suodgovornosti, aktiviranje cijele župne zajednice, cjelovito praćenje i odgoj svih skupina vjernika, prevladavanje puke sakramentalizacije, a davanje više mjesta uvođenju u vjeru i doživljaju duhovnog iskustva. Zaključno je izdvojio četiri temeljne smjernice za raspravu i daljnje promišljanje: U pastoralnom radu neophodno je više pozornosti posvetiti mistagoškoj dimenziji vjere. Da bismo primjereno odgovorili današnjim izazovima crkvenog djelovanja, nužan je preustroj naših pastoralnih župnih i dijecezanskih struktura. U novoj evangelizaciji valja se usredotočiti na središte evanđeoske poruke te omogućiti i jačati međusobnu suradnju svih triju čimbenika evangelizacije: obitelji, župnih zajednica i svećenika, odnosno kateheta/katehista.

Tijekom rada u skupinama prvoga i drugoga dana sudionicima su zagrebački mladi vjernici u šest radionica vrlo stručno i dojmljivo iznijeli čitav niz zanimljivih i korisnih mogućnosti kako se njihovi vršnjaci mogu

uključiti u aktivni vjerski život župnih zajednica. U današnje vrijeme, kada su vrlo popularne i privlačne razne vrste sportova, prva skupina je tematizirala *Sport i volontiranje kao sredstvo evangelizacije*. Radionica pod nazivom *Via pulchritudinis i nova evangelizacija* predstavila je čitav niz mogućih rješenja kako se umjetničkim aktivnostima (scenskom, glazbenom, plesnom, likovnom i filmskom) mladi mogu približiti vjeri. *Liturgijom otvoreno priči mladom čovjeku* bio je naziv treće radionice, u kojoj su predstavljena četiri različita načina pristupa mladima (noćne molitve - *night fever*, mise petkom navečer prilagođene mladima, planinarski križni put, duhovni ljetni kamp). Nekoliko aktivista iz skupine *Digitalna religija i mladi ljudi s dušom* pokazali su kako se novi mediji i društvene mreže mogu koristiti kao vrata istine i put vjere (kateheze, molitve, sportske aktivnosti) te kako se na taj način mladi unutar crkvenih zajednica mogu uključiti u izradu župnih listova i internetskih stranica. Posebna radionica pod nazivom *Redovničke vlastitosti u radu s mladima i njihova primjena u župnoj zajednici* otkrila je raznoliku aktivnost pojedinih redovničkih zajednica, koje svojim programima i udrugama žele voditi mlade prema ljudskom i kršćanskom sazrijevanju (Mladi Karmela, Pokret salezijanske mladeži, Franjevačka mladež - Frama, Effata - Skac Palma, Kursiljo). Naposljetku, šesta skupina, *Program Mladih za mlade*, uvela je u način rada na duhovnoj formaciji kršćanskih animatora koji će potom životne stavove djece i svojih vršnjaka usklađivati s Kristovim putem.

Kao moderatori kolokvija u čijem je radu sudjelovalo i nekoliko biskupa, vješto su se smjenjivali prof. dr. Ivica Pažin, voditelj Nacionalnoga katehetskog ureda, i mr. Josip Periš, pročelnik Katehetskog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije. Nadbiskup i metropolit đakovačko-osječki mons. Đuro Hranić, predsjednik Vijeća za katehezu HBK-a, na početku je pozdravio sudionike, predvodio euharistijsko slavlje i održao homiliju, dok je mons. Vjekoslav Huzjak, biskup bjelovarski, kao predsjednik Vijeća HBK-a za kler tematski uveo u program skupa. Pomoćni zagrebački biskup mons. Mijo Gorski također je pratio izlaganja i rasprave na kolokviju te održao zaključna razmišljanja. Drugog dana radu se priključio i zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, a na kraju je skup zaključio predsjednik HBK-a nadbiskup zadarski mons. Želimir Puljić

Budući da se radi o pastoralnom kolokviju na nacionalnoj razini, trebalo bi ga organizacijski otvoriti i za svećenike iz Bosne i Hercegovine. Izlaganja, rasprave i rad u skupinama dali su čitav niz korisnih misli, tekstova i ideja. Bilo bi vrlo poželjno da se barem nešto od tog vrijednog materijala objavi i bude dostupno pastoralnim djelatnicima.

Nediljko A. Ančić
nancic@kbj-st.hr